

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Řikovice, Lažany a Višňáry

číslo 82 rok 2023

*Nově upravené okolí kostela sv. Petra a Pavla
v Morašicích*

SBĚRNÝ DVŮR

Bohužel se stále objevuje velké množství odpadu před bránou obecního úřadu. Odpad ale neodkládají pouze naši občané. Zvykli si ho u nás vyhodit i obyvatelé jiných obcí. Náklady za služby spojené s provozem sběrného dvora hradí obec Morašice. Náš dvůr nemá ani tak velkou kapacitu, proto byl instalován nový kamerový systém.

TAKTO ODPAD NEODKLÁDEJME...

Abychom Vám vyšli vstříc, změníme otevírací dobu sběrného dvora, a to od října 2023:

Pondělí	7.00–17.00 hod.
Úterý	7.00–12.00 hod.
Středa	7.00–16.00 hod.
Čtvrtek	7.00–12.00 hod.
Pátek	7.00–12.00 hod.
Každou lichou sobotu mimo svátky 9.00–11.00 hod.	

Případně není problém se na obecním úřadě domluvit na otevření dvora v jinou dobu. Chceme, abyste měli možnost odevzdat odpadky přímo do kontejnerů, aby se odpad nepovaloval před obecním úřadem. Často ho vítr roznese po celé vsi nebo pytle poruší zvířata.

Děkujeme za pochopení.

VÝZVA PRO OBČANY: V NEDĚLI SE NEDĚLÁ...

...a když ano, tak tiše! Také se vám to už jistě stalo. Zasednete k nedělnímu obědu, pozvete návštěvu na odpolední kávu nebo trávíte odpočinkové posezení s rodinou či přáteli. Ale najednou vám příjemné chvíle zkazí soused, který seká trávu ostošest.

Neděle je i v dnešní uspěchané době pro řadu lidí obvykle dnem, kdy odpočívají po dlouhém pracovním týdnu a čerpají energii do dalších dnů. Hlučné stroje a hlavně naši sousedé si zaslouží klid! Nepoužívejte tedy v neděli nebo o svátcích sekačky, křovinořezy, motorové pily, cirkulárky apod.

Opětovně prosíme, BUĎTE OHLEDUPLNÍ ke svým sousedům.

ÚPRAVY A ZMĚNY KOLEM KOSTELA

Jistě jste si všimli, že pan Jindřich Jána dokončil opravu zdi u kostela. Rukama mu prošlo neskutečné množství kamene, které musel opracovat. Poté kámen po kameni skládal do krásné kamenné zdi. Kostel je jednou z dominant a chloubou obce, kterou zbudovali naši předkové. Naším úkolem je předat tento kostel a samozřejmě i prostor kolem našim potomkům. Není to jen „kostelní“ akce. Tento prostor slouží všem a je to součást obecní historie. Tímto bychom chtěli poděkovat všem spoluobčanům, kteří s úpravou kolem kostela začali a pomáhali. Výsledné dílo není jen pro nás, ale i pro další generace.

Za krásnou novou zdi stála spousta dřiny.

Také jsme museli opravit zábradlí pod kostelem. Dřevěná, ztrouchnivělá madla měla už něco za sebou, a proto z bezpečnostních důvodů došlo k jejich výměně. Za úpravu zábradlí děkujeme Zdeňku Pourovi.

REKONSTRUKCE VODOVODU

Před obecním úřadem se na zemi objevily různé barevné značky. Také jste to zaregistrovali? To všichni majitelé podzemních sítí vyznačili trasu, kudy jejich sítě vedou. A proč? Začíná totiž stavba **Morašice rekonstrukce vodovodu - 1. etapa I. stavba**. Na tuto akci jsme obdrželi dotaci od Pardubického kraje. Výběrové řízení vyhrála firma VHOS, a. s. (Moravská Třebová), která nám vodovod provozuje.

Doufáme, že akce proběhne bez problémů. Tímto vás prosíme o shovívavost, protože dojde k omezení pohybu po obci. Rovněž dojde i k omezení provozu průjezdní komunikace, a díky tomu by se mohla zpomalit i doprava. Bohužel někteří řidiči stále nechápou, co to znamená 50 km/h v obci. Během objížďky máme po vsi dopravní značky snížení rychlosti na 30 km/h, ale to bohužel skoro nikdo nedodrží. Urgovali jsme Policií ČR i Městskou policií v Litomyšli, ale ještě se k nám za celou dobu objížďky nedostali, aby alespoň jednou změřili rychlost projíždějících aut.

Obec Morašice také obdržela dotaci od Pardubického kraje na projektovou dokumentaci na 2. etapu rekonstrukce vodovodu a dotaci na projektovou dokumentaci na modernizaci ČOV.

KONCERT

Termín koncertu u příležitosti dokončení úprav kolem kostela je naplánován na **neděli 12. 11.** Více bude upřesněno na plakátcích.

Nové rozhlasové hlásiče

NOVÉ ROZHLASY

Během září proběhla montáž nových rozhlasových hlásičů. Výměna byla podpořena z dotačního programu Ministerstva životního prostředí pod názvem Protipovodňová opatření Mikroregionu Litomyšlsko – Desinka. Žádost o dotaci vyřizoval Svazek obcí Mikroregion Litomyšlsko – Desinka. Všem zapojeným členským obcím byl také aktualizován protipovodňový plán obce a pořízeny nové a účinnější digitální technologie včetně nových rozhlasových hlásičů. Konečně bude hlášení obecních akcí a důležitých informací slyšet u každého domu. Rovněž budeme mít na výběr více písní, než tomu bylo doposud.

Většina hlášení probíhá dopoledne nebo odpoledne, kdy je mnoho z vás v práci mimo obec. Pokud nechcete o informace z hlášení přijít, můžete využít možnost zaslání informací na e-mail. Stačí, když na obci váš e-mail nahlásíte. Každé hlášení je také vloženo na webové stránky obce v sekci Hlášení rozhlasu.

DEFIBRILÁTORY V NAŠICH OBCÍCH

Ve čtvrtek 31. 8. proběhlo zprovoznění AED defibrilátorů, které jsme pořídili z dotace od Pardubického kraje. Jeden byl instalován v Morašicích před plotem obecního úřadu na panelu České pošty a druhý na budově bývalé školy v Řikovicích. Praktické školení první pomoci a seznámení s používáním defibrilátoru je již domluveno:

- **Řikovice 19. 10. v 17.00 hod.**
v budově bývalé školy
- **Morašice 30. 10. v 17.00 hod.**
v zasedací místnosti obecního úřadu

Doufáme, že defibrilátor nebudete potřebovat, ale pro záchranu alespoň jednoho života to má smysl.

KNIHOVNA V NOVÉM

Na základě kontroly z Hasičského záchranného sboru jsme museli řešit přemístění spisovny z půdy, kde nemůže z bezpečnostních důvodů být, do přízemí. A proto se naše knihovna musela přestěhovat do nových prostorů naproti poště. Během letních prázdnin za pomoci šikovných brigádníků došlo k postupnému vyklizení bývalé klubovny Maják a rekonstrukci místnosti. Pokud jste zvědaví, jak se nám to povedlo a rádi si na dlouhé podzimní večery půjčíte nějakou knihu, neváhejte a přijďte.

Každý pátek od 17.00–19.30 hod. se na vás těší naše knihovnice Markéta Vavřínová.

Nová knihovna v bývalém klubu Maják

REVIZE OBCENÍCH DĚTSKÝCH HŘIŠŤ

Na základě každoroční revize hraček na našich obecních hřištích došlo k opravě poškozeného lana na houpacím hnízdě v Morašicích. Revizní technik nám potvrdil naši domněnku, že lana byla poškozena úmyslně. Asi si toto hnízdo chtěl vzít někdo domů. Nebo to poškodil někdo jen tak z legrace? Nad tímto jednáním zůstává rozum stát. Také se musela vyměnit nevyhovující podlaha u domečku se skluzavkou. K nutné opravě koníka došlo také na hřišti v Řikovicích.

Z-BOX

Služba Z-BOXU v Morašicích u autobusové zastávky před obecním úřadem se hojně využívá, a proto firma, která tuto službu provozuje, přidala další schránky. Vyzvednutí zásilky je tak jednodušší a přístupnější. Navýšením kapacity by se už nemělo stát, že bude kapacita Z-boxu plná. Zásilku si můžete vyzvednout kdykoliv během pár dní od uložení a nemusíte spěchat do výdejny, kde je pro vás omezující otevírací doba provozovny.

MÁME NEJLEPŠÍ RUBRIKU V REPUBLICE!

Na začátku roku přišel na obec e-mail s informacemi o soutěži o nejlepší zpravodaj roku 2022. Bez jakéhokoliv zdlouhavého promýšlení jsme se přihlásili a zaslali poslední čísla našeho občasníku. Další zpráva do e-mailové schránky přišla v půlce června s tím, že náš časopis uspěl a jsme pozváni na předání ocenění. Nevěřili jsme svým očím. V kategorii nejlepší rubrika se stala vítězem ta o starých ovocných odrůdách a houbách uváděná v našem Morašickém občasníku. „**Porota oceňuje autora za to, jak poutavě a zasvěceně přibližuje čtenářům zajímavosti z okolí, které často přehlízíme,**“ uvedl za hodnotitele Pavel Šaradín. Touto rubrikou do občasníku pravidelně přispívá Petr Zehnálek ml., který však vůbec netušil, že jsme přihlášení do nějaké soutěže. Zkrátka jsme to zkusili a ono to vyšlo. Soutěž o nejlepší městský a obecní zpravodaj pořádá Katedra politologie a evropských studií FF Univerzity Palackého v Olomouci, Civipolis o.p.s., Angelus Aureus o.p.s. a Sdružení místních samospráv ČR pod záštitou Tomáše Holuba, biskupa plzeňského. Do letošního ročníku soutěže se přihlásilo necelých 300 zpravodajů.

Autor vítězné rubriky Petr Zehnálek ml.

Předání ocenění se konalo na Velehradě 4. 7. u příležitosti Dnů lidí dobré vůle. Z pracovních důvodů se Petr Zehnálek ml. nemohl zúčastnit předávání osobně, proto ho zastoupili kolegové z redakční rady.

Cesta na Velehrad probíhala klidně až do té doby, kdy jsme se začali blížit k cíli. Kolony aut, cyklisté, poutníci, zázaky vjezdu. To vše jen kvůli Dnům lidí dobré vůle. Davy lidí totiž mířily na Velehrad, kde je čekal nabitý program plný zajímavých akcí, stánků, seminářů, přednášek...

Samotné slavnostní vyhlášení proběhlo na obecním úřadě, kde jsme se setkali s dalšími úspěšnými kolegy, redaktory obecních a městských novin z celé republiky. Po předání ocenění bylo také možné se s porotci setkat osobně a popovídat si o jednotlivých zpravodajích. Jsme moc hrdí na to, že velké výtky k našemu Morašickému občasníku odborníci neměli. Máme v naší práci pokračovat dál a třeba také oslovovat spoluobčany, aby se podělili o své zážitky. Na vyhlášení bylo mimo jiné podotknuto, jak je v dnešní době důležité vydávat tištěné obecní noviny, protože mnoho z nás sedí pouze u počítače a sleduje videa. Zkrátka tištěné noviny mají své kouzlo a mnohé výhody.

Po příjemném setkání a povídání s kolegy z jiných zpravodajů jsme se společně přesunuli na nádvoří před baziliku, kde následoval slavnostní večer u příležitosti svátku České republiky spojený s prezentací charitativních projektů. Na koncertě vysílaném přímým přenosem Českou televizí účinkovali čeští i zahraniční hudebníci všech věkových kategorií. Se svým hudebním programem vystoupili například Hradišťan a Jiří Pavlica, Petra Janů, Slovácký orchestr mladých. Po skončení charitativního a nádherně hudebně nabitého Večera lidí dobré vůle jsme ještě strávili pár chvil na Velehradě a poté spokojeni a hrdí odjeli zpět do Morašic.

Gratulace k úspěchu a předání ocenění Petru Zehnálkovi ml. proběhlo v následujících dnech v Morašicích.

VÝJIMEČNÝ STROM A VÝJIMEČNÁ HOUBA

Pod památným stromem si nejčastěji představíme lípu nebo dub. Aby jím byl buk lesní, je už věc poměrně zřídkavá. Nicméně jeden takový samozřejmě nalezneme na konci Lažan u silnice do Řikovic vedle statku číslo popisné 4. Majestátní buk byl vysazen dle lažanské kroniky roku 1799 majitelem statku J. Klejchem. V době vyhlášení památným stromem roku 2004 byl vysoký 28 m a obvod kmene činil 4,54 m.

Když se dnes k buku přijdete podívat blíže, na první pohled vás možná zaujme mnoho plodnic mohutného choroše. Vyrůstají tam již řadu let. Sám jsem kolem mnohokrát procházel nebo projížděl na kole. Na první pohled bylo jasné, že je to nějaká lesklokorka (*Ganoderma*). Člověk by zde očekával patrně náš nejběžnější druh lesklokorky ploskou (*Ganoderma applanatum*), která roste opravdu všude na dřevě listnáčů. Nicméně tyto plodnice na zmíněném buku působily poněkud zvláště. Měly lesklejší, červenější klobouk se žlutavým okrajem. Až v červenci letošního roku jsem se konečně rozhodl uzmout vzorek pro podrobnější studium, které potvrdilo, že se jedná o vzácný druh lesklokorky Pfeifferovu (*Ganoderma pfeifferi*). V Pardubickém kraji je znám jediný historický nález, a to z roku 1982 z Letohradu. Klejchův buk tak můžeme pravděpodobně považovat za jedinou známou současnou lokalitu této houby v našem kraji.

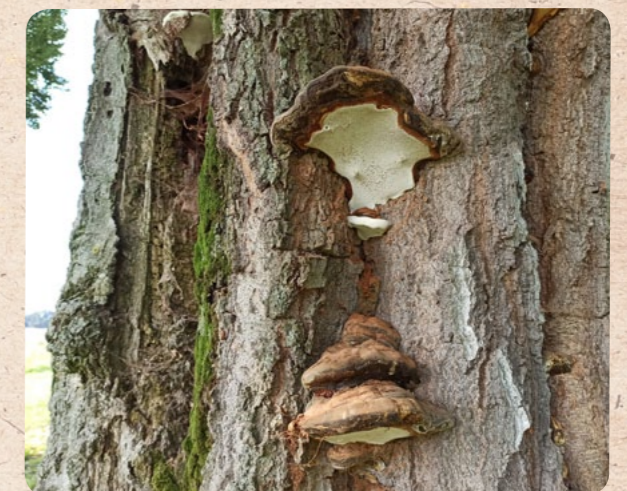
Mohutné plodnice lesklokorky se už objevují poměrně vysoko v koruně stromu.

Mnoho z vás, když obdivujete Klejchův buk, jistě při pohledu na plodnice lesklokorky zachvátí poněkud rozpolcené pocity. Houba je to opravdu krásná, ale pomalu a jistě stravuje jeden z nejstarších stromů našich obcí. Buk, ačkoliv má dosti tvrdé dřevo, houbám velmi chutná a jakmile se jim otevře cesta (zlomená větev, prasklina na kmeni), už se jich nelze zbavit. Proto to taky není příliš dlouhověký strom a 234 let je opravdu kmetský věk. Bylo by velké překvapení, kdyby si takto starý buk už nějakou tu houbu s sebou nenesl.

Houby samozřejmě nejsou to jediné, co se stalo součástí Klejchova buku. Ve větvích a dutinách jistě nacházejí místo ke hnízdění různé ptáky. Odumřelé dřevo se stalo přibýtkem pro pestrou směsici hmyzu. Strom se stal vlastně unikátním ekosystémem, který v okolí nemá obdoby, protože podobných stromových velikánů najdeme jen hrstku a buk je z nich jediný.

Před pár lety zde byl proveden odborný arboristický zásah. Aby se snížilo riziko rozlámání stromu vlivem silného větru, byla mu snížena koruna. Na hledisko bezpečnosti se bude muset klást důraz i nadále, neboť buk roste v těsné blízkosti statku. Nezbyvá než doufat, že až opravdu Klejchův buk završí svůj dlouhý život, bude jeho kmen ponechán na místě, neboť prostřednictvím hub a dalších organismů, které v něm našli své útočiště, bude žít dále ještě řadu let.

Petr Zehnálek ml.

Starší plodnice mají povrch často matný, neboť jsou poprášeny nespočtem výtrusů.

Začínající plodnice v místě odlomení starých jsou nápadně žlutohnědé a lesklé.

ANDĚL MEZI ZDRAVOTNÍKY ŽIJE V MORAŠICÍCH

Koncem srpna proběhlo v Náchodě finále projektu Anděl mezi zdravotníky České republiky za rok 2023. Projekt je určený pro lékaře, zdravotní sestry, pečovatelské pracovníky, záchranáře, zkrátka pro všechny zdravotníky, kteří si zaslouží veřejně poděkovat. V České republice pracuje více než 340 tisíc pracovníků zdravotní a sociální péče. Do dvanáctičlenného finále postoupila také MUDr. Milada Krejčová z Morašic, která získala cenu sympatie.

Saskia Burešová (SB), televizní hlasatelka a nyní moderátorka Kalendária byla patronkou lékařky Milady Krejčové (MK) ve finále Anděl mezi zdravotníky. Vedly spolu na pódiu následující rozhovor.

SB: „Je mi velkou ctí poděkovat vám jménem všech pacientů za vaši úžasnou a záslužnou práci. Samozřejmě ve vaší práci uplatňujete vzdělání, zkušenosti, ale také empatii. Do jaké míry právě tuto empatii využíváte při kontaktu s pacienty?“

MK: „Empatie má ve zdravotnictví velký význam. Lékař, který chápe potřeby, starosti, emoce pacienta, může ovlivnit pozitivně i výsledek svého snažení.“

SB: „Zvláště u vás, když jste lékařkou na záchranné službě.“

MK: „Přesně tak. Na záchranné službě hrají emoce velmi důležitou roli, protože tato práce je o krizových situacích. O tom, jak reaguje pacient, ale i příbuzní v těchto těžkých chvílích ohrožení života. Takže emoce jsou strašně důležité. Jak se říká: „I slovo lékaře léčí“ a pokud je lékař dobře, pozitivně naladěný a emoce se trochu zklidní, pak i výsledek zásahu může být lepší.“

SB: „A nenosíte si ty starosti domů? Nebo někdy ano?“

MK: „Snažím se je nenosit. Ale někdy je potřeba je odventilovat.“

SB: „A co je pro vás v té vaší profesi vůbec nejdůležitější?“

MK: „Samozřejmě na záchranné službě je to záchrana života. Z mého pohledu to, co je opravdu důležité, co mně zkušenost na záchranné službě dala, tak to je vážít si obyčejných věcí. To je to pro mě nejpodstatnější.“

Saskia Burešová a Milada Krejčová při udělení cen

SB: „Ano, děkuji. Víím, o čem mluvíte. Přeji vám mnoho úspěchů!“

MK: „Děkuji vám.“

Milada Krejčová ve finále Anděl mezi zdravotníky získala Cenu sympatie, kterou uděluje PVZP. Při předávání ocenění obchodní ředitel PVZP Otakar Mareš uvedl: „Když jsem pročítal příběhy všech soutěžících a k tomu přidám to, co jsem dneska slyšel, tak by si ocenění zasloužili všichni. Ale já si dovoluji cenu předat paní doktorce Krejčové, protože si myslím, že když jste vystoupila dobrovolně z komfortní zóny a šla do první linie urgentní medicíny, tak vám patří velký obdiv. Za mě smekám a děkuju.“

MUDr. Milada Krejčová začínala jako lékařka na interním oddělení. Postupem času se však musela postarat o rodiče a změnila místo působení a zaměstnání. Pracovala v Krkonoších, a kromě vrchlabské interny zde ještě jezdila záchranku. Nakonec na záchranku úplně přesešla. Jako vedoucí lékařka Zdravotnické záchranné služby Pardubického kraje koordinuje práci lékařů a rozepisuje služby do jednotlivých výjezdových základen rychlé lékařské pomoci, které jezdí v systému rendez-vous.

Záznam z předávání ocenění za účasti mnoha osobností a s bohatým kulturním programem je možné zhlédnout na: https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=823364569385034.

Miloš Krejčí

OBLASTNÍ CHARITA POLIČKA

Nová služba MOST nabídne podporu při ztrátě blízkého člověka

V druhé polovině září otevřela Oblastní charita Polička novou službu Most. Most nabídne podporu, když náhle zemře někdo blízký, ale i v situaci, kdy je někdo tak nemocný, že očekáváme konec jeho života. Poradit se můžete přijít třeba, i když si nejste jisti, jak mluvit s dětmi, které právě procházejí ztrátou. Od-

borníci nabídnou také metodickou podporu učitelům nebo vedoucím volnočasových aktivit, kteří pracují v kolektivu dětí s čerstvou zkušeností ztráty. „Někdy se člověku chce mluvit, jindy spíše mlčet. Spolu můžeme být, cokoli prožít a hledat zdroje síly,“ uvádí vedoucí střediska, psycholog a terapeut Jakub Kozák. Most poskytuje krizovou intervenci, psychoterapii a provázení truchlením.

Přípravná fáze této služby proběhla za podpory Nadace EP Corporate Group. Od září je služba pod-

pořena z programu OP Z+ skrze MAS Poličsko a za podpory jednotlivých dárců. Služba je určena pro všechny, kteří ji budou chtít využít. Je bezplatná.

Jak se můžeme potkat?

Kontaktní hodiny: pondělí 10.00–15.00 hod.
úterý 8.00–14.00 hod.
čtvrtek 8.00–12.00 hod.

Telefon: 739 207 035

E-mail: most@pol.hk.caritas.cz

Bude-li třeba, domluvíme osobní setkání v konzultovně Oblastní charity Polička.

Podrobné informace naleznete na našem webu policka.charita.cz v sekci Jak pomáháme:

<https://policka.charita.cz/jak-pomahame/most/>

Někdy se svět zdá vzhůru nohama. Jak a komu pomáhá Centrum duševního zdraví ve Svitavách?

Velká část z nás zažije v životě duševní nepohodu. Někteří bojují s vážnější duševní poruchou. Právě proto vzniká ve svitavském okrese pod Oblastní charitou Polička jediné Centrum duševního zdraví Svitavy. Centrum duševního zdraví sídlí ve Svitavách a je zcela novým typem služby. Bude kombinovat odborníky se zdravotní a sociální specializací. Sociální část již začala fungovat před rokem a rozvoj zdravotnické části je v plném proudu.

Celý tým Centra duševního zdraví Svitavy se snaží, aby práce s jejich klienty byla komplexní – podporuje své klienty v jejich individuálních přáních, pomáhá jim se získáním práce, smysluplným trávením volného času, nebo hledáním stabilního bydlení. CDZ Svitavy také podporuje klienty při léčbě a na cestě k zotavení se z onemocnění. Podpora míří také k blízkým a rodinám klientů; těm se totiž často pozornosti nedostává. V této kombinaci je tak zcela novým typem zdravotně-sociální služby pro celé Svitavsko.

Tým CDZ přivítá nové kolegy – psychiatr/psychiatrička, psycholog/psycholožka, psychiatrická sestra/bratr.

Kontakt: Ludmila Mlejnková, telefon: 730 572 345, e-mail: ludmila.mlejnkova@pol.hk.caritas.cz

POZVÁNKA NA AKCI

Ve čtvrtek 12. 10. od 18 hod. v Divadelním klubu v Poličce » **DUŠEKVÍZOVÁNÍ vol. 4** «

Tři ročníky našim kvízovým nadšencům nestačily. Věrní heslu „náš zákazník, náš pán“, proto srdečně zveme na další pohodový večer s kvízem nejen o duševním zdraví. V letošním roce čekají soutěžící i fanoušky zajímavé otázky a informace z oblasti duševního zdraví a Českomoravské vrchoviny.

Prosíme o přihlášení týmu předem do 10. 10. na e-mail lucie.dvorakova@pol.hk.caritas.cz nebo na tel.: 730 169 191. Tým se skládá ideálně z 3 až 5 hráčů. Zápisné je 30 Kč na osobu.

Dušekvízování vol. 4 pro vás připravil tým služby Otevřené dveře, který podporuje lidi s duševními obtížemi. Dušekvízování je také součástí Týdnů pro duševní zdraví. Na celý program akcí, které se v nejrůznějších formách věnují duševním tématům, se můžete podívat na webu tdz.cz.

Informace o akcích: <https://policka.charita.cz/akce/>

Oblastní charita Polička, policka.charita.cz

OCENĚNÍ SENÁTU ČR PRO RŮŽOVÝ PALOUČEK

Cenu Adolfa Heyduka za památku nejvíce přátelskou ke zdravotně znevýhodněným návštěvníkům v kategorii přírodní památky a geologické lokality získal Růžový palouček s památníkem českým bratřím a naučnou stezkou za bezbariérový přístup pro vozíčkáře. Stálá komise Senátu České republiky pro rozvoj venkova udělila pamětní list Spolku přátel Růžového paloučku u příležitosti IX. ročníku Ceny Adolfa Heyduka za rok 2022 pro památku nejvíce přístupnou zdravotně znevýhodněným.

Ocenění bylo předáno na IX. ročníku odborného semináře Památky pro každého, který se konal 7. 6. v areálu nemocnice Kuks. Cenu Adolfa Heyduka vyhláší mezinárodní vzdělávací projekt Hugo na cestách ve spolupráci s Památkovou komorou ČR a Geoparkem Český ráj, o. p. s. Cílem udělení Ceny Adolfa Heyduka je zaslouženě vyzdvihnout památky k postiženým lidem nejpřívětivější, které od veřejnosti získaly nejvíce hlasů. V této anketě jsou nominovány kulturní památky, geologické lokality, technické památky a malá muzea pečující o industriální dědictví.

Předseda spolku Miloš Krejčí, který ocenění za Spolek přátel Růžového paloučku přebíral, uvedl:

„Když jsem v roce 2017 připravoval obsah a technické řešení infopultů naučné stezky, vnímal jsem připomínky zdravotně znevýhodněných k podobě infopanelů, se kterými se na svých cestách setkávají. Často jsou totiž panely vysoké a bývají mimo bezbariérové cesty. Proto jsou infopanely na paloučku umístěny tak, aby byly dobře čitelné i pro vozíčkáře. Ti mohou přijet do bezprostřední blízkosti infopultu a text mají přímo pod očima. Oceněním jsme byli ve spolku mile překvapeni. Velmi si udělení Ceny Adolfa Heyduka pro Růžový palouček vážíme, protože ocenění navrhuje a pro jednotlivé památky hlasují sami hendikepovaní návštěvníci. Poděkování za péči o park Růžového paloučku patří obci Újezdec a za podporu také obci Morašice.“

Miloš Krejčí

MATEŘSKÁ ŠKOLKA

**DOBŘÍ DEN, JSEM KLUK
A BRZY MI BUDE 6 LET.
JSEM TEDY UŽ PŘEDŠKOLÁK.**

Mám rád auta, traktory, rád kreslím a cvičím. Bydlím v Morašicích, v domečku s mamkou, tátou a starší sestrou. Protože jsem byl celé prázdniny u babičky na Moravě, nemohl jsem se dočkat, až budu moci jít do školky. U babičky to bylo dobré, ale ve školce je to lepší. Mám tam totiž kamarády.

Prvního září ráno jsem si vzal batůžek s novými bačkarami, náhradním oblečením a pláštěnkou a s maminkou jsme vyrazili do školky. Cestu bych určitě zvládl sám, ale ještě nemůžu. Už ze zahrady jsem poznal, že jsou okna nově vyzdobená, balónky a sluníčka se mi moc líbily. Předě dveřmi nás čekalo překvapení. Bylo zavřeno. Museli jsme zazvonit, postavil se před kameru na zdí a pak se nám teprve dveře otevřely. Teď už vím, že ve třídě máme malou televizku a tam paní učitelka vidí, kdo zvoní. Je to kvůli zlobivým lidem, aby nám nelezli dovnitř.

Konečně jsem byl ve své školce. V šatně mám pořád stejné místo, poznám ho podle jména a obrázku na značce. Spěchal jsem s přezouváním a rychle se i rozloučil s maminkou. Dřív jsem vždycky na rodičích loudil, abych mohl jít po obědě domů, dnes ne. Nejstarší děti totiž nechodí vůbec na lehátko, ale po odpočinku na koberci se po pohádce připravují na velkou školu. Kreslí, počítají, povídají si, chodí do přírody, učí se bezpečnému chování... A mezi ně ode dneška patřím i já.

Ve třídě mě paní učitelka mile přivítala, dostal jsem obrázek a sladký dárek. A už volali kluci z koberce, na kterém měli postavenou igráčkovskou silnici a jezdili tam s auty. I na mě jedno auto řízené igráčkem zbylo. Chvilí jsem jezdil a z kuchyňky bylo slyšet, že si v ní děti zase hrají na hotel U Hrnečku a tak jsem se k nim přidal. Šel jsem do restaurace a objednal si džus a špagety s červenou omáčkou. Jídlo bylo hotové hned a platil jsem jen 5 korun.

Letos moc nerostou, tak jsme si je aspoň namalovali...

Po opravdové svačině (chleba s rybičkovou pomazánkou, jablíčko a čaj nebo mléko) jsme si s paní učitelkou chvíli povídali o prázdninách a taky nám řek-

la, co nás brzy čeká, že budeme víc sportovat. Ještě nám pustila novou uklízečskou písničku Maxipes Fík, jak začne hrát, musíme hned uklízet. A to jsme přesně udělali. Potom bylo cvičení, chůze, běh, cviky na procvičení celého těla a hra na honěnou. Lepší jsou překážkové dráhy, určitě se brzy taky dočkám. Nejradši mám trampolínu a kotrmelce.

Protože to venku vypadalo na déšť, nemohli jsme na naši zahradu a šli jsme na procházku po Morašicích. Vždycky musíme mít vesty, my žluté a dolní děti oranžové. Po cestě jsme počítali auta, jezdí jich teď hrozně moc a taky pěkně rychle.

Po proběhnutí na hřišti a návratu do školky byl oběd. Paní učitelka mě vybrala, abych jako předškolák s kamarádem prostřel stolky. Chystáme talíře, příbory, ubrousky a hrnečky s pitím. Děláme to i doma, rád a dobře. K obědu byla polévka, sekaná, bramborová kaše a salátek. Některé děti nechtěly moc jíst, hlavně těch 8 nových malých, ale mně to chutnalo a byl jsem si přidat. Paní kuchařky nám vaří dobře, akorát čochku moc nemusím.

Až vyrostu, budu řídit tuhle super mašinu.

Po obědě, umytí rukou a pusy, jsme si my předškoláci (brzy nám přibudou ještě 2 kluci a bude nás 19) šli prohlížet knížky do relaxačního koutku v dolní třídě. Je nový, oranžový a moc pěkný. Menší děti šly odpočívat nahoru. Nám paní učitelka přečetla pohádku a taky jsme odpočívali. A pak to přišlo, konečně jsme pracovali jako opravdoví předškoláci. Paní učitelka nám přinesla bee-booty (robotické včelky) a podložky a my jsme se je učili ovládat, naprogramovat, aby dorazily ke správnému cíli. Zkoušeli jsme je programovat i ke kreslení obrázků. Máme taky roboty a spoustu dalších zajímavých hraček a věcí.

Už se těším na Zelené dny, kdy si s sebou ven vezmeme lupy, zvětšovací krabičky, pinzety, lahvičky na zkoumání přírody. Taky máme mikroskop. Moc rádi si hrajeme s legem, opravdu umíme postavit skvělé stavby. No a na zahradě, když je pěkné počasí, to si užíváme. Moc se těším na motokáry, koloběžky, tenis a fotbal, prý máme nové brány. Paní učitelka povídala, že se zahrada i školka budou brzy opravovat, ale to já už budu asi ve velké škole. Ale to nevadí, mně se tu líbí i tak a ani se mi nechce domů. Mám tu dobré kamarády a kamarádky. Je nás plná

školka a podle paní učitelky už nemáme volné ani jedno místečko.

Po odpolední svačině jsme si kreslili, hráli hry, skládali, modelovali, prostě každý, co chtěl. A taky jsme se s kluky nasmáli, někteří jsou hodně vtipní. Akorát na psy si hrát nemůžeme, protože do školky ani na školkovou zahradu psi nesmí. Maminka přišla o půl čtvrté a já už musel opravdu domů. Ale v pondělí ráno jsem tu zas.

„Maruško, proč tvoje sestra brečí?“
„Protože jsem jí pomáhal.“
„A jak jsi jí pomáhal?“
„Pomáhal jsem jí sníst její čokoládu!“

Za kamaráda ze školky napsala
Miloslava Benešová

PODZIMNÍ VÝLET NAŠICH DŮCHODCŮ

Ve čtvrtek 21. 9. jsme se opět po roce vydali na podzimní výlet. Plný autobus pozitivně naladěných důchodců vyrazil hned ráno vstříc novým zážitkům. První zastávkou byla vesnice Ofiend, kde jsme měli domluvenou prohlídku výroby vánočních ozdob firmy Koulíer. Viděli jsme celý proces výroby. Na vlastní oči jsme se mohli podívat foukačům a malířkám přímo pod jejich ruce. Opravdu neuvěřitelné, co ze skleněné trubice dokáží vyrobit. Kolikrát to sklo musejí vzít do ruky, aby z toho vznikl tak krásný výsledný výrobek. V dílničce jsme si každý mohl nazdobit dle své fantazie předem vyfouknutou baňku. Zde příjemně překvapili pánové, kteří se tohoto úkolu zhostili na jedničku. Na závěr jsme si mohli zakoupit ozdoby ve firemní prodejně.

Kafíčko musí být...

Vyzkoušeli jsme si zdobení vánočních skleněných baňek.

„Výlet byl skvěle připraven. Počasí nám přálo. Odnesli jsme si mnoho krásných zážitků a konečně jsme se mohli setkat s milými lidičkami z Morašic a Řikovic. Pan řidič byl fajn. Určitě nás to nabije pozitivní energií na nadcházející podzimní období. Moc děkujeme.“

Zdeňka Fikejzová

Obdivujeme interiéry zámku Žleby.

Monumentální kamenné vodní dílo Pařížov

Po zajímavé exkurzi jsme již spěchali na další zastávku našeho výletu, a to na kamennou přehradu Pařížov. Toto vodní dílo, jedno z nejstarších u nás v zemi, bylo vystavěno v letech 1909 až 1913. Ukrývá se na řece Doubravce v údolí pod Železnými horami. Více technických parametrů a zajímavostí nám sdělil sám pan hrázňý.

Dalším cílem byl zámek Žleby – romantické sídlo rodu Auerspergů. Prohlédli jsme si velké sbírky zbraní, úžasné interiéry i dobovou kuchyni. Atmosféra zámku nás přenesla do života šlechty v 19. století. Kdo jste na Žlebech ještě nebyl, tak neváhejte, stojí to za to.

Na pozdější oběd jsme se zastavili v Restauraci pod Lipou v Nasavrkách. Výlet jsme poté zakončili v dobové cukrárně v Chraští u Chrudimi na kafíčku a výborných zákuscích paní majitelky. Zkrátka sladká tečka na závěr našeho podzimního výletu. Teď už se ale zase těšíme na další výlet. Jen musíme vymyslet kam. Rádi přivítáme vaše tipy.

OTEVÍRÁME ŠKOLNÍ ROK 2023/2024

Do nového školního roku 2023/2024 vstoupilo v morašické základní škole 142 žáků. Na prvním stupni se vyučuje 61 žáků (26 dívek a 35 chlapců), na druhém stupni 81 žáků (44 dívek a 37 chlapců). V tomto školním roce se v naší škole vyučuje opět devět ročníků v devíti třídách. Začátek výuky ve škole se přizpůsobil jízdním řádům dojíždějících žáků a první vyučovací hodina začíná v 7.50 hod.

Třídy a vyučující

Na 1. stupni jsou ustaveny čtyři třídy pro pět ročníků, protože se v jedné třídě spojuje méně početných 2. a 5. ročníků. Zato na 2. stupni byly pro populačně silný 6. ročník otevřeny dvě souběžné 6. třídy.

Svou školní docházku zahájilo letos 12 **prvnáčků** pod vedením třídní učitelky paní **Ivany Rejmanové**. Další třídy: ve spojeném **2. a 5. ročníku** je 16 žáků (8+8), třídní učitelka **Mgr. Kmošková Dáša**; **3. ročník** má 19 žáků, tř. uč. **Mgr. Adamská Helena**; **4. ročník** 14 žáků, tř. uč. **Mgr. Macková Vlasta**; 6. ročník, třída **VI.A** 15 žáků, tř. uč. **Mgr. Pavlišová Kateřina**; 6. ročník, třída **VI.B** 17 žáků, tř. uč. **Mgr. Nováková Iveta**; **7. ročník** 14 žáků, tř. uč. **Mgr. Dušková Andrea**; **8. ročník** 18 žáků, tř. uč. **Mgr. Edlmanová Simona**; **9. ročník** 17 žáků, tř. uč. **Mgr. Renzová Jana**.

V Masarykově ZŠ Morašice je ředitelem **Mgr. Miloš Krejčí**, zástupkyní ředitele a metodičkou EVVO je paní učitelka **Mgr. Hana Heroldová**. Výchovnou poradkyní je **Mgr. Dana Drahošová**, fyziku vyučuje pan učitel **Karel Kovář**, hudební výchovu a angličtinu **Mgr. Hana Vanišová**.

Nově jsme v pedagogickém sboru přivítali dva muže:

Mgr. Pavel Dvořáček, vystudovaný tělocvikář pro ZŠ a SŠ s dlouholetou praxí na obou typech škol, vede tělesnou výchovu chlapců od 5. do 9. ročníku. Pan učitel Dvořáček má zkušenost nejen s výukou, ale také s řízením základních škol. V loňském roce se významně podílel na pilotním projektu rodičů se tzv. Středního článku MŠMT. Skutečnost, že nyní propojuje praxi učitele na naší základní škole a pracovníka ministerstva školství na pozici regionálního metodika Pardubického kraje, přináší oboustranně cenné benefity.

Bc. Luboš Pardus, DiS. vyučuje na naší škole anglický jazyk. Vystudoval na univerzitě obor angličtina pro školskou praxi, řadu let žil ve Velké Británii a také v Německu. Je lektorem významné překladatelské agentury, pro kterou vede výuku anglického jazyka ve firmách. Děti vyučoval angličtině mj. v kroužcích a kurzech při DDM Pardubice a pracuje s nimi také jako cvičitel sokolské dětské všestrannosti.

Žákům se vzdělávacími hendikepy pomáhají ve třídách (na základě diagnostiky a po přidělení finančních prostředků školskými poradenskými zařízeními) paní asistentky **Jana Vosmeková**, **Jana Kovářová**,

Dana Hornychová, **Milada Vitoušková** a **Bc. Jana Adámková**. O pořádek se stará paní školnice **Blanka Komínková** a paní uklízečka **Dana Trávníčková**.

Školní družina

Po dobré zkušenosti z minulého školního roku jsme i v tomto zajistili dvě oddělení ranní družiny, takže ranní otevírání dne je pro děti mnohem klidnější. Školní družina (ŠD) bude mít i v letošním školním roce tři oddělení. Všechny třídy ŠD jsou umístěny v přízemí budovy. Oddělení ŠD1, které sdílí učebnu 1. třídy, je pro žáky 1. a 2. ročníku a vede ho paní vychovatelka **Zuzana Hajrová, DiS.** O děti v ŠD2 v učebně 3. třídy pečují paní vychovatelka **Daniela Kopecká**. ŠD3 pro žáky 4. a 5. ročníku má na starosti vedoucí vychovatelka paní **Stanislava Coufalová**.

FINANČNÍ PODPORA VÝUKY Z PROJEKTU ŠABLONY

S datem 30. 6. byl ukončen projekt podpory vzdělávání tzv. Šablony III, na které Masarykova základní škola Morašice čerpala dotaci 394 146 Kč. Finance jsme využili zejména na personální podporu žáků, tedy na školního asistenta, který se věnoval pomoci žákům se vzdělávacími obtížemi. Projektový den ve výuce vyplnil výukový program v kupoli Mobilního planetária, které zavítalo do tělocvičny naší školy. Další projektem podpořenou akcí byl projektový den mimo školu. To skupina žáků 2. stupně ZŠ využila program v pražské jazykové škole Tandem, kde se pod vedením rodilých mluvčích zúčastnili jazykového projektu Come speak with us! v podobě konverzačních bloků. Celý projekt jim utekl jako voda, protože namísto učení je čekala interaktivní zábava v podobě diskuze se skvělými lektorkami, Američankami Julii a Devyn, se kterými probrali téma pop culture, světové kuchyně i zajímavosti o USA. A odpoledne šli na „bojovku“ opět v angličtině na Kampu a Karlův most.

Šablony III - Praha s angličtinou

Masarykova základní škola Morašice, okres Svitavy získala dotaci z Operačního programu Jan Amos Komenský. MŠMT rozhodlo v řízení o žádosti o poskytnutí dotace ve výši 980 185 Kč. Projekt je na období od 1. 7. 2023 do 31. 8. 2025. Dotace bude směřována částečně na personální podporu, tedy školního asistenta, ale také na oblast vzdělávání pracovníků základní školy. Hlavní část podpory jsme zaměřili na inovativní vzdělávání žáků základní školy.

TĚŠÍME SE NA...

Školní zájezd do Londýna

Letos se 40 žáků 6. až 9. ročníku podívá do Velké Británie. Paní učitelka anglického jazyka **Jana Renzová** připravila ve spolupráci s cestovní kanceláří specializovanou na školní kolektivy výjezd do Londýna ve dnech 22. až 26. 10. Děti budou bydlet v anglických rodinách a budou mít možnost prakticky používat angličtinu v běžných situacích. Spolu s paní učitelkou **Renzovou** budou doprovázet žáky další angličtináři naší školy, a to paní učitelka **Vanišová** a pan učitel **Pardus**.

Lyžařský výcvikový kurz

V letošním školním roce připravujeme pro žáky 2. stupně lyžařský výcvikový kurz. Pan učitel **Pavel Dvořáček** vyjednal termín 12. až 16. 2. 2024 na horské chatě v Říčkách v Orlických horách. Termín je ideální nejen proto, že je po pololetí, ale také necelé dva

týdny po mezinárodních závodech Skiinterkritérium Říčky, pro které jsou sjezdovky perfektně zasněženy a upraveny. Kapacita ubytování je dostatečná i pro větší počet zájemců, pod chatou je parkoviště skibusu a přímo k chatě se dá sjet na lyžích ze sjezdovky. Zázemí skicentra a potenciál sjezdovek umožňují volit vhodnou úroveň výuky lyžování pro zkušené lyžaře i naprosté začátečníky.

... a mnoho dalších akcí!

Miloš Krejčí, ředitel školy

SBĚR STARÉHO PAPIŘU

Tradiční sběr starého papíru proběhne pouze ve **čtvrtek 12. 10. 7-8 hod., 13-16 hod.**

Sbírají se noviny, časopisy, dektery a ostatní papír. Papír může být i v krabicích či papírových pytlích. Sbírá se pod školou. Je to první kolo sběrové akce. Celkový součet proběhne až v květnu 2024.

HUDBA POMÁHÁ PRO KLÁRKU ZE SUCHÉ LHOTY

V rámci 17. ročníku sousedská benefice Hudba pomáhá podpoří tříletou Klárku Doležalovou, které lékaři diagnostikovali vzácnou vývojovou vadu mozku označovanou jako lisencefalie typu 1. Tahle veselá holčička, která miluje kontakt s lidmi, žije s maminkou Bářou a tatínkem Fandou v Suché Lhotě.

Doležalovi projekt Hudba pomáhá dobře znají, protože spousta z hlavních pořadatelů patří mezi jejich blízké přátele. Nikdy by je ale ani ve snu nenapadlo, že tu pomoc budou jednoho dne také potřebovat. „Jsmo hrozně vděční za to, že máme v okolí někoho, kdo pomáhá handicapovaným dětem, a děkujeme, že letos podpoří zrovna naši Klárku,“ řekla maminka handicapované holčičky.

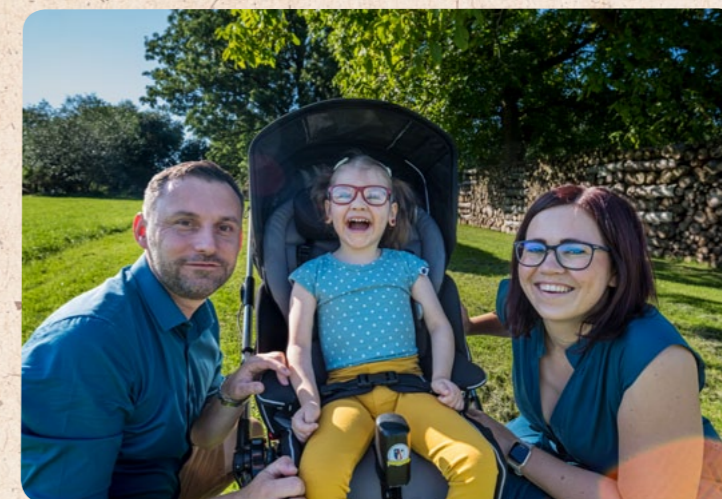
Klárčino postižení by se dalo doslova přeložit jako „hladký mozek.“ To znamená, že její mozek není zvrášeněný a má porušená nervová zakončení, která posílají informace dále do těla. Právě to je důvod silně opožděného motorického vývoje, těžké mentální retardace, centrální poruchy zraku a epilepsie. Pomoc pečujících osob je tedy nezbytná prakticky ve všech úkonech. Motorice pak napomáhají časté rehabilitace a kompenzační pomůcky.

Bára, Fanda a malá Klárka použijí výtěžek letošních koncertů na zakoupení většího auta, které jim usnadní běžné cestování i přesuny na rehabilitace. Podle tatínka **Fandy** totiž současný vůz zdaleka nevyhovuje jejich aktuálním potřebám: „Naši starou oktávku chceme

vyměnit za velkou dodávku, kam se vejde všechno, co Klárka potřebuje. Nebudeme pak muset pořád skládat a rozkládat kočárek ani Klárčinu speciální židličku. Zároveň chceme vybrat takové auto, do kterého by v budoucnu šla přidělat plošina na vozík.“

Rodinu Doležalových je možné podpořit zakoupením vstupenky na některý z koncertů 17. ročníku sousedské benefice. První z nich proběhnou **25. 11. v Morašicích**, další pak 2. 12. v Poličce, 9. 12. v Litomyšli a 16. 12. v Ústí nad Orlicí. Celou koncertní šňůru pořadatelé zakončí 25. 12. ve Vysokém Mýtě. Předprodej vstupenek na jednotlivé koncerty začíná 1. 11. na stránkách **www.hudbapomaha.cz**. Klárče můžete také přispět na transparentní účet s číslem 2501291415/2010.

Tým Hudba pomáhá se těší na viděnou!

Klárka Doležalová s mamkou a tatínkou

VZPOMÍNKOVÉ POSEZENÍ

V sobotu 24. 6. se již po sedmnácté sešli v restauraci U Růže bývalí hráči TJ Sokola Morašice, aby si vzpomínali na zakladatele fotbalového oddílu – Sokol Ladislava Tobka (9. 6. 1944 – 8. 11. 2006).

Alois Ropek, Jan Hendrych

Uctění památky Ladislava Tobka na hřbitově v Morašicích

TJ SOKOL MORAŠICE

Morašický fotbal zahájil nový soutěžní ročník bez dorostenecké kategorie. Zástupci této kategorie v čele s Tomášem Hurytou, který si již připsal premiérové starty a góly v áčku, byli dáni k dispozici Hornímu Újezdu, který přihlásil krajskou soutěž 10+1, což by mělo všechny kluky mnohem lépe připravit na přechod do mužského fotbalu.

Starší žáci se začlenili do trojklubu Morašice, Horní Újezd a Sebranice. Formálně však toto soukлубí není možné, a tak byli naši žáci na rok zapůjčeni do spojeného družstva, které v tabulkách najdete pod názvem Sebranice/Horní Újezd. Tato spolupráce zatím

očividně funguje, neboť po úvodních třech zápasech kluci získali maximální počet bodů.

Mladší žáci zahájili novou sezónu v zažitém soukлубí s Horním Újezdem, ale už bez Marti Famfulíkové a Vojty Huryty, kteří tento rok zkusí fotbalové štěstí ve Vysokém Mýtě. Stejně jako jejich starší kategorie, i mladší žáci vstoupili do nového ročníku bez ztráty kytičky.

Letos fungují starší i mladší příprava samostatně. Doufejme, že se naše nejmenší kategorie budou bavit a užijí si spoustu fotbalové radosti. Za péči o naši mládež se sluší poděkovat všem našim trenérům – Jirkovi Famfulíkovi, Miloši Kopeckému, Martinu Kovářovi, Milanu Klementovi a Milanu Chmelíkovi – i všem rodičům, kteří jsou našim trenérům jakkoliv nápomocni.

Muži vstoupili do nové sezóny pod vedením Michala Kopeckého a Václava Štancle. Během léta se podařilo posílit tým o Davida Lebedu a Luboše Rusnáka. Krátkou přípravu áčko zakončilo vítězstvím v jediném přátelském utkání proti Hornímu Újezdu. Tým úspěšně zvládl i první kolo okresního poháru proti Čisté a okresního přeboru proti Dlouhé Loučce. Zatím jedinou kaňkou v dosavadních výsledcích je porážka 0:1 v derby s Cerekvicí, ale protože v ostatních zápasech k zaváhání nedošlo, drží se muži v tabulce ve vedoucím trojlístku. **Zpestřením fotbalového programu bude 1. 10. od 14.00 hod. utkání morašické a dolnoújezdské staré gardy. Po něm následuje mistrovský zápas mužů, před ním, v 9.30 hod. se na hřišti koná turnaj mladších přípravek.**

Pokud byste měli zájem sebe nebo své ratolesti zapojit do naší činnosti, budeme rádi. Kontakty, tabulky a veškeré aktuality najdete na stránkách www.sokol-morasice.cz.

Dominik Štancle

Trénink kluků všech věkových kategorií

STOPY NAŠICH PŘEDKŮ AŽ V DALEKÉ ITÁLII

Před několika lety jsme s manželem poprvé navštívili kraj kolem jezera Lago di Garda v severní Itálii – ráj surfařů, cyklistů a horolezců. Tato oblast na jižní, teplejší straně Alp se nám velice zalíbila. Obdivovali jsme krásné hory, jezero a bohatou středomořskou vegetaci...

Začali jsme se do okolí jezera pravidelně vracet a postupně jsme nacházeli další zajímavosti a místa, která nás zaujala. Mimo jiné jsme zjistili, kolik je v oblasti památníků na boje za první světové války. Není divu, že je tady mají. Vždyť tímto krajem šla rakousko-italská fronta. Co nás ale opravdu dojalo, byly pomníky československým legionářům a řada dalších poct Čechům a Slovákům, kteří tu bojovali, nebo i položili životy.

Zvon padlých (Campana dei Caduti, Itálie)

Například v městečku Riva del Garda jsme objevili ulici Československých legionářů. Zavedla nás až k parčíku, kde stojí obklopený záhony květin památník popravených legionářů. Další, skutečně obrovské překvapení nás čekalo na druhé straně městečka: památník Aloise Štorcha, popraveného po vyražené akci, kterou Štorch podnikal s bratrem mé babičky Františkem Tobkem. František tenkrát akci přežil a za své hrdinství dostal od Italů bronzovou medaili za statečnost s vyrytým vlastním jménem.

Do nedalekého Rovereta, kterému se přezdívá Město míru, jsme zajeli kvůli památníku La Campala della Pace di Rovereto se zvonem Míru. Italové si tady připomínají všechny oběti války. Bez rozdílu, na které straně konfliktu bojovaly. Celá jedna stěna památníku je věnována československým legionářům. Je na ní i jméno babiččina bratra, který jednu z mnoha dalších bojových akcí nepřežil. Když jsme Františkovo jméno vyhledali, neubránila jsem se slzám.

Každého 28. 10. zní v Roverentu na počest československých obětí zvon Míru dvěma sty údery. Původní datum zvonění bylo 15. 6. To je spojeno se vzpomínkou na hroznou popravu našich legionářů a na těžkou bitvu na řece Piavě, která nepředstavuje pouze jeden z nejkrvavějších bojů legionářů v Itálii, ale byla také prvním krokem ke konečné porážce nepřítele. Říjnové datum propojilo poctu legionářům s připomínkou vyhlášení Československa.

Považuji za důležité ještě dodat, jak nás zahrála u srdce úprava všech vzpomínkových míst. Viděli jsme pečlivě vysekané parčíky, mnohde květiny v našich národních barvách, všude informační tabule s vysvětlením, k jaké události se dané místo vztahuje. Že místní dobře vědí, co se v jejich regionu na začátku minulého století událo a kde v okolí mají pietní místa, už pro nás bylo jen dalším důkazem o tom, jak si Italové váží hrdinů nejen italských dějin.

Mrzí mě, že u nás mnozí lidé tuto část naší historie příliš neznají a neváží si těch, kteří bojovali a umírali za myšlenku samostatného Československa.

Jaroslava Němcová

NOVÉ PROSTŘEDÍ OKOLO POMNÍKU V LAŽANECH

Abychom důstojně uctili památku padlých i v Lažanech, nechali jsme upravit okolí pomníku našich hrdinů. Díky firmě paní Renaty Břeňové z Říkovice se to podařilo. Jak píše ve svém článku paní Jaroslava Němcová, je velmi důležité si i v dnešní době připomínat odkazy a činy našich předků.

HASIČI MAJÍ NOVÝ PRAPOR

Už od roku 1893 v Říkovcích funguje sbor dobrovolných hasičů a právě k výročí 130 let od jeho založení byl zhotoven hasičský prapor.

V sobotu 2. 9. proběhlo žehnání praporu. Celý program začal ve 14.00 hod. u místní hasičské zbrojnice. Na akci a do průvodu byly pozvány hasičské sbory z našeho okrsku a sousedních vesnic. S praporem přijeli SDH Makov, Příluka, Suchá Lhota, Cerekvice nad Loučnou, Dolní Újezd a Osík. Zúčastnili se také hasiči z Morašic, Tržku a Nových Sidel.

Od hasičské zbrojnice zamířil průvod v čele se starostou SDH Říkovice Václavem Tobíáškem za doprovodu kapely Dolnovanka Dolní Újezd ke kapličce, kde proběhlo žehnání. To provedl probošt Zdeněk Mach. Následovalo představení praporu v podání velitele Martina Stráníka a zavěšení pamětních stuh. První stuha z rukou starosty SDH Říkovice ke vzpomínce a výročí 130 let od založení sboru. Druhá stuha náleží panu Jaroslavu Tašnerovi, který se stal kmotrem praporu. Pan Tašner letos oslavil úctyhodné 90. narozeniny a členem hasičů je neuvěřitelných 70 let.

Průvod v čele s kapelou Dolnovanka

Program pokračoval u místní bývalé školy proslovu starostky našich obcí Pavlína Jarešové, pana senátora Michala Kortýše a starosty OHS Svitavy pana Jana Sourala, který dostal pověření od krajského starosty pana Josefa Bidmona. Z jeho rukou byla na prapor zavěšena třetí stuha starosty KHS Pardubického kraje. V neposlední řadě proběhlo ocenění členů SDH Říkovice za jejich služby hasičům.

Ocenění členové SDH Říkovice: Miroslav Jandera, Václav Nováček, Irena Voříšková, Josef Jareš, Pavel Nováček, Josef Pulkrábek, Pavel Stráník, Jaroslava Stráníková, Josef Černý, Jaroslav Tašner, Veronika Říhová a Jaroslav Tašner (kmotr praporu).

Posledním krokem bylo umístění věnce k pomníku obětem první světové války. Na závěr zazněla česká státní hymna v podání kapely Dolnovanka Dolní Újezd.

Tím byl ukončen oficiální program a celou akci uzavíralo posezení u dobrého pití, jídla a besedy v okolí bývalé školy v Říkovcích.

Děkujeme všem hasičům, spoluobčanům a ostatním, kdo se akce zúčastnili. Poděkování patří rovněž všem sponzorům a také hasičům z Dolního Újezda za pomoc ve výčepu a hlídání našeho pitného režimu. Děkujeme také za výborné a bohaté občerstvení firmě FAHAMO s. r. o.

Žehnání praporu u kapličky

Hasičský prapor

Čelní červená strana vyobrazuje logo SDH Říkovice s datem založení 1893, v rozích je znak obce Morašice, znak Čech a dvě zlaté lipové ratolesti květu s listy. Zadní modré straně vévodí podoba říkovické hasičské zbrojnice, rohy zdobí historická hasičská stříkačka obce a pečeť obecního úřadu Říkovice. Nechybí dvě zlaté lipové ratolesti květu s listy.

Pavel Tobíášek, člen SDH Říkovice

Zadní strana nového praporu s říkovickou zbrojnicí uprostřed

Promítání videa z žehnání říkovického hasičského praporu bude při lampionovém průvodu a uzamykání studánky 28. 10.

SDH Říkovice se svým novým praporem

Vážení spoluobčané, moc bych vám chtěl alespoň tímto způsobem poděkovat za vaši návštěvu a podporu při žehnání praporu SDH Říkovice. Věřte, že jsem byl hodně nervózní. Ale doufám, že se vše podařilo

a vám se tato akce líbila i s následnou volnou besedou s občerstvením. Chtěl bych poděkovat všem, co se na přípravě této akce podíleli, a vážím si vaší účasti. Děkuji.

Václav Tobíášek, starosta SDH Říkovice

Setkání hasičských historických praporů v Pardubicích

Uplýnul jen týden od žehnání našeho hasičského praporu v Říkovcích a hned se naskytla příležitost, abychom prapor ukázali na velké akci. V sobotu 9. 9. od 13.30 hod. se konalo na Pernštýnském náměstí v Pardubicích „Setkání hasičských historických praporů u příležitosti 20. výročí založení KSH Pardubického kraje“.

Z celého kraje se sjelo neuvěřitelných 102 praporů, které doprovázeli vždy praporečník a 2 členové čestné stráže, celkem 306 uniformovaných hasičů. 29 sborů reprezentovalo okres Svitavy, kteří společnou „spanilou jízdu“ v 10 hasičských autech dojezdy do Pardubic. Okrsek Morašice zastoupily SDH Říkovice a SDH Suchá Lhota. Všechny sbory s prapory obdržely od starosty KHS pamětní stuhu a dále byli vyznamenáni navržením, zasloužilí členové. Vzhledem ke slunečnému počasí byl průběh akce náročný, o čem vypovídalo i to, že 14 účastníků zkolabovalo. Za nás, za SDH Říkovice, můžeme shrnout toto setkání jako velmi podařené a zároveň jako nezapomenutelný zážitek.

Martin Stráník, velitel SDH Říkovice

Velkolepý nástup všech praporů na Pernštýnském náměstí

Zástupci Morašického okrsku SDH Říkovice

POHODOVÁ BRIGÁDA SKONČILA PŘÍJEZDEM HASIČŮ

To si tak domluvíte brigádu na středu 20. 9., aby více sil pomohlo vyklidit bývalý chlívěk v naší řikovické škole. Do tohoto nevyužívaného prostoru totiž plánujeme narovnat dřevo na zimu. Po zdárném úklidu si dáte pívko, a když už chcete jít domů, tak najednou slyšíte, že někde hoří. To snad není možné! Kupa roští, kterou tradičně v dubnu pálíme na čarodějnice, vzplála a hoří. Zkoušeli jsme oheň hned uhasit. Použili jsme hasičáky ze školy i z hasičárny, ale neúspěšně. Kbelíky vody také nepomohly. A tak jsme nakonec raději zavolali v 22.31 hod. na linku 150. Za chvíli dorazili hasiči z HS Litomyšl. Velitel rozhodl, že oheň raději uhasí, jinak by někdo musel na místě do rána hlídat. Po několika minutách přijeli i Jirka Famfulík a Fanda Tošovský z SDH Morašice. Na uhašení hasiči použili celou nádrž z cisterny, což jsou neuvěřitelné 4 kubíky vody.

Otázka, jak se to mohlo stát, nám celý večer vrtala hlavou. S největší pravděpodobností, což nám potvrdili i profesionální hasiči, se kupa samovznítla. Mezi suchými větvemi byly i mokré větve z tují. Tím se kupa uvnitř pravděpodobně zapálila a vznítla.

Pro všechny velké ponaučení, co mohou mezi sebou způsobit mokré a suché větve. Jsme rádi, že požár nepřerostl v nic závažnějšího a nikomu se nic nestalo. Teď ale budeme muset vyřešit, jak správně uchovávat zahradní odpad, aby se tento zážitek už neopakoval.

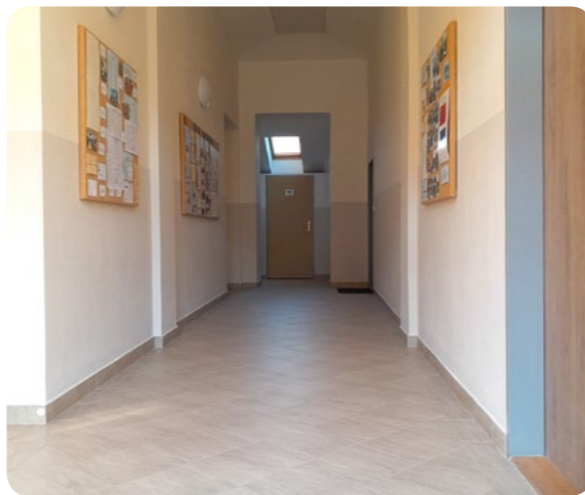
Uhašení hořící kupy větví...

...jsme raději nechali na profesionálech

REKONSTRUKCE SOCIÁLEK A CHODBY

Přes léto jsme se scházeli v pergole vedle školy, protože firma Josefa Černého z nového sídliště se nám postarala o rekonstrukci sociálek a chodby v naší bývalé škole. Nebylo toho málo, co museli vše udělat. Vždyť na tyto prostory se jaksi zapomnělo. Nejprve se zbouraly příčky a otloukly staré obklady, rozvedly nové odpady a rozvody elektřiny. Na závěr tyto prostory rozzářila nová výmalba, která dodala celé proměně pomyslnou třešničku. Výsledné dílo jste mohli zhodnotit hned na začátku září při žehnání hasičského praporu. Pokud jste ještě nestihli okouknout nově zrekonstruované prostory, jste všichni srdečně zváni na další plánované akce.

Novotou zářící chodba v bývalé škole

LETOŠNÍ SEZÓNA HUB

Letošní rok není pro růst hub zrovna ideální. Celé léto bylo dosti suché a teploty vysoké. Díky několika deštivým dnům na přelomu srpna a září se situace částečně zlepšila. Houby začaly růst, ale ne všude. Nejvíce se jich dalo najít v lesích mezi Lubnou a Budislaví. Méně už nebo spíš lokálně ve Vysokém lese.

V mykologické poradně, která je k dispozici pro veřejnost každé pondělí od 16.00 hod. v restauraci Na rovince, je běžně k prohlídce 50-60 druhů hub. Většina však není vhodná pro praktické použití v kuchyni. Opět chceme pozvat na tradiční výstavu hub, která bude v termínu od 30. 9. – 1. 10. v budově chovatelů v Dolním Újezdě. Doufáme, že zase představíme několik desítek hub, i když nám příroda zase znovu moc nepřehraje. Bude připraveno občerstvení, včetně houbových pochoutek.

Další akcí bude beseda s autorem nové knihy Václavem Láskou o jeho láskách k houbám, netradičním kuchyňským úpravám a způsobům konzervace hub. Beseda bude v restauraci Na rovince 20. 10. od 17.00 hod.

Za Mykologický klub Dolní Újezd
Josef Černý

SOUSEDE, VYPRÁVĚJ

Vítejte u nové rubriky našeho Morašického občasníku. Chceme představit a seznámit vás se spoluobčany, kteří už něco pamatují nebo něco zajímavého prožili. Mnohdy ani nevíme, kdo přesně s námi v jedné vesnici žije.

V premiéře této rubriky jsme udělali rozhovor s panem Jaroslavem Tašnerem z Řikovic, který oslavil letos 90. narozeniny. Rovněž se pár dní po svých narozeninách stal, jako nejdéle sloužící člen SDH Řikovice, kmotrem našeho nového hasičského praporu. Pan Tašner si i v tak pozeňnaném vysokém věku stále pamatuje zajímavé zážitky ze svého života a dění v obci v minulém století. Proto byl zcela jasnou volbou pro tento první rozhovor.

Svobodník Tašner, VÚ Písek (řidič)

JAROSLAV TAŠNER

- Narodil se 24. 8. 1933 v Řikovicích čp. 34.
- Na základní školu chodil do Řikovic, později i do Morašic.
- Poté nastoupil na průmyslovou školu do Litomyšle.
- Pracoval na tehdejší Vertexu a u údržby silnic.
- S manželkou Jarmilou vychovali 5 dětí.
- V současné době jim dělá radost 11 vnoučat a 6 pravnuček.

Jak vzpomínáte na slavnost žehnání hasičského praporu, při které jste se stal kmotrem praporu?

Bylo to nádherný. Jsem rád, že jsem se toho dožil. Pěkně jsme to oslavili a přejí si, aby hasiči pokračovali v tom tak dál. Je obdivuhodný, jak to všechno funguje. Jsem rád, že to takhle je.

V Řikovicích žilo a i dnes stále žije více rodin Tašnerů. Proč se zrovna vaší rodině říká „Zpěvákovi“?

Dříve bylo v Řikovicích 5 rodin Tašnerů, aby se rozlišily, tak každá rodina měla přezdívku. My „Zpěvákovi“, pak „Ulický“ (čp. 8), „Dolní“ (čp. 42), „U Šveců“ (čp. 16) a „Vincovi“ (čp. 48). A proč my „Zpěvákovi“? Můj děda Josef Tašner (1868–1944) předzpíval při procesích, zpíval na pohřbech, bohoslužbách, při modleních a májových v místní kapli.

Dětství jste strávil na konci první poloviny minulého století. To už je dlouhá doba. Co si pamatujete z dětství?

Pamatuju si toho dost. Narodil jsem se doma při žních, kdy i maminka měla hodně práce. Prů ráno byla ještě na poli a odpoledne jsem se narodil. Nejvíce jsem v Řikovicích kamarádil s kluky od Lenchů. Lád' a byl starší s tím moc ne, ale s Honzou a Bobšem jsme toho zažili hodně. Když jsme byli větší, tak jsem s Honzou jel na motorce až na Šumavu. Také jsme se scházeli parta kluků v místní hasičárně. Jmenovali jsme se Zelené šípy. Trávili jsme spolu hodně času.

Vzpomenete i na školní léta? Chodil jste i do zdejší školy?

Do školy jsem chodil tady v Řikovicích ještě za Německa. Vysvědčení mám všechny, v češtině i v němčině. Bylo to fajn, když byla škola tady. Byly tam lavice pro 3 děti. Ve 4. třídě jsme měli jít do Morašic, tam nás šla ale jen polovička. A druhá polovička zůstala tady v Řikovicích, protože jsme se do Morašic všichni nevešli.

Po základní škole jsem nastoupil do Masarykovy zemědělské průmyslové školy v Litomyšli. Když jsem tam chodil poslední rok, tak se z toho stala zemědělská škola. Ze začátku jsme měli pouze ruční práce, až později jsme šli do strojních dílen. Kusý, Franc, Paclík, Šimek, Juza, Kovář a další spolužáci a kamarádi. To si všechno pamatuji.

Kam vaše kroky směřovaly po vyučení?

Po vyučení strojním zámečníkem jsem šel v roce 1951 nejdříve pracovat na Vertex. Byl jsem vlastně přímo u zrodu a rozšiřování podniku. Když postavili kotelnu, začal se podnik rozšiřovat o moderní mašiny z Německa.

V tu dobu vás určitě čekala i povinná vojenská služba. Jaké to bylo?

Vojna trvala 2 roky. Já jsem vojenskou službu vykonával v letech 1953–1955. Tu noc před odjezdem jsme museli spát na Vertexu, kde jsem pracoval. Dali nám dřevěný kufr, ještě ho mám. Postupně nás ráno odváželi na nádraží, odkud jsme odjeli do Písku. Byl jsem u 21. pluku. Měli jsme svoji hymnu v Písku, tu si pamatuji dodnes i melodii. Když jsme měli cvičení jako záložáci, tak přišel major, předal hlášení a musela se zazpívat hymna. Pak už se jenom besedovalo. V Písku nás měsíc cvičili. Já pak ale odjel do Čáslavi do autoškoly udělat řidičák na nákladák. Autoškolu jsem měl, ale neměl jsem praxi.

Máte nějaký zajímavý zážitek z vojny?

Když jsem měl jednu hlídku u stolku, tak jsem zaspal. Přišel zrovna lampasák, zjistil, že spím, tak mě zavřel

na 3 dny do basy. Dali mě do vězení k jinému pluku. Naštěstí jsem ale o ty 3 dny nemusel sloužit vojnu déle.

Jak si mám představit vězení na vojně?

Takový kamrlík, kde byly dřevěný palandy a tam se chrápalo. Byl jsem tam sám. 3 dny jsem byl zavřený a přes den jsem chodil něco dělat. To už je všechno ale tak dávno.

Po splnění vojenské povinnosti vás čekal návrat domů. Vrátil jste se na Vertex?

Do práce jsem šel hned po vojně a šel jsem k údržbě silnic. To vlákno na Vertexu, které se máčelo, tak mně škodilo na zdraví. U „silnic“ jsme jezdili po různých montážích. V 1956 jsem vyfasoval pojízdnou dílnu a pak jsme jezdili po republice. Opravovali jsme třeba mašiny na skládkách, mašiny na asfalt. Když zařídili elektriku, tak jsme někdy dělali i elektriku. Bylo toho hodně. Takhle jsme jezdili celé dny. Za vejtráskou jsem tahal maringotku, obytnák a jel jsem třeba do Brodku u Přerova. Byli jsme i týden pryč.

V dnešní době lidé hodně střídají zaměstnání. Pracovali jste i v jiných podnicích?

U „silnic“ jsem vydržel až do té doby, než jsem si doma uřízl prst. Chtěl jsem jít na pivo do Morašic, řezali jsme na cigule, byl tam provázek a hodilo mě to s rukou. Jeli jsme do špitálu, kde mi prst přišli. Dali se do toho a prst zůstal. Pamatuji si, že se mi to stalo ve středě. V roce 1991 mi nabídli u „silnic“ důchod a v listopadu jsem šel domů.

Jak jste potkal babičku?

To byly takový divný náhody. Ona dělala v Cerekvici u STS (Státní traktorové stanice). Přišel jsem tam, jestli si mohu umýt ruce a pak to začalo. To bylo v 1956, když už jsem byl z vojny doma. My měli hned rychle po svatbě 5 dětí. Takže bylo doma veselo.

A co svatba? Víte datum?

21. 11. 1959, to je maličkost. Tady u nás v Řikovicích jsme se sešli a jeli pro nevěstu do Horního Újezdu. Auta na svatbě jsme měli od jednoho pána z Osíka, Horního Újezda a jedno podnikové auto od „silnic“. Nejdřív jsme měli obřad v kostele v Mladočově, to měl jen ten, kdo chtěl. Pak jsme museli na úřad do Dolního Újezda. Poté jsme jeli do Litomyšle k fotografovi a pak sem do Řikovic na hostinu. Svatba trvala celý den. Na jídlo se přijelo tak o hodinu. Bylo cukroví, dorty, měli jsme dobrou kuchařku, to byla bývalá šenkýřka.

Dnes se snoubenci před svatbou loučí se svobodou. Byla tato tradice i za vás?

Dnes už to je všechno jinak. Když jsme chodili my střílet, tak to nebylo jednoduché jako teď. To byl kus železa, v tom díra. Pak se musel dát prach, zatlouct a dospod dát knot. Muselo se čekat, než to bouchlo. Prach se musel sehnat, hliněné cihly rozbít. Střílelo se každému nastávajícímu ženichu, ale i ženské. Přinesl se třeba talíř koláčů a pak se doma besedovalo.

Novomanželé Tašnerovi

Jak to bylo za druhé světové války v Řikovicích?

Když chodily přes Litomyšl fronty zajatců, tak utekli a schovali se tady tři Rusáci. V údolí od Lažan do Višňárů ve stráni. Vykopali si ve stráni díru, měli tam zemljanku a tam přebývali. Do Řikovic chodili pro jídlo, na besedu a chodili se sem umýt. Lidi tady na ně drželi, skamarádili se. Přežívali tady necelý rok. Když bylo po válce, tak se přihlásili v sečských hájích, kde bylo velitelství, kde je soudili. Někoho odsoudili, někoho ne.

Kdy jste měl v životě největší strach?

Pamatuji si válku, ale jak jsem byl malý, tak jsem si to tak neuvědomoval. Dospělí totiž důležité informace před námi tajili, abychom někde něco špatného neřekli. Když tady Němci pochodovali, já byl zalezlý na seně a díval jsem se skrz větrací škvírku, to si pamatuji.

Jak vzpomínáte na minulý režim, ve kterém jste prožil větší část života?

Na minulý režim taky vzpomínám. Bylo to takové volnější. Ráno brzo jsme vyjeli do práce, pak jsme přišli domů na oběd. Dnes je všechno takové fest uspěchané. Zase se nic nemohlo, bylo všechno zakázané, do zahraničí se nemohlo.

Dnes pořádáme v obci spoustu akcí, při kterých se sousedé setkají. Jak to bylo dříve?

Lidé se scházeli jako dnes při společenských akcích. Hasiči každý rok organizovali oblíbené plesy. Plesy se střídaly v Řikovicích a ve Višňárech. Pamatuju si také na maškarní ples ve Višňárech, šel jsem za řezníka, to jsem byl tehdy ještě mladý. Taky jsme složili písničku:

Řikováci, Višňaráci, kde je vás víc.

Chlapíci jste vy jací, zrobme správný ryc.

Zapomeňte v sobotu na veškerou trampotu.

Sejdeme se u Stráníku, zapijeme války slotu.

Když byla v Řikovicích pouť nebo posvícení, tak bylo ve vsi veselo až do večera. Setkali jsme se u kapličky, kde byla mše. Ženský napekly i perníčky. Hodně lidí přijíždělo také z Morašic. Franta Vostrčil pozval své bratry (jeho bratr Jan hrál ve filmu Hoří, má panenko) a navečer vyhrávali po celé vsi. Byli to výběrní muzikanti.

Fungovala ve vsi třeba nějaká hospoda?

Hospoda byla dříve u Stráníků. Nad hospodou nahoře se hrálo divadlo, bylo tam jeviště. Pořádali jsme tam oblíbené plesy, posvícení. Dole byla kancelář a čekárna.

Než jsme šli ale do hospody, museli jsme se umýt a vykoupat v koupelně, která byla dole ve škole. Voda tehdy nebyla v každém domě, proto jsme chodili tam. Pan Tašner z čp. 16 ve škole i stříhal a holil. Do hospody jsme nemohli jít přeci neupravení.

V hospodě u piva Jána, Miloš Stráníku, Blažek a já jsme hráli karty – mariáš. Když ale začal jezdit i Doseděl z Marečka, tak se hrálo o peníze, o čtyřicetníky. To byly tehdy peníze. Hráť karty o peníze byla jen taková zábava, člověk se odreagoval.

Dobrovolní hasiči v Řikovicích fungují už 130 let. Jak činní byli hasiči v minulém století?

Fungovalo to fest. U nás ve vesnici se to dědilo z generace na generaci. Už můj dědeček byl hasič, potom i můj tatínek. Děda byl u hasičů, ale pak dělal i ve sdružení samaritánů.

Nejděle sloužící člen SDH Řikovice

Jak lidé mezi sebou dříve vycházeli?

Dřív to stačilo domluvit ústně a platilo to. Dnes všechno musí být na papíře. Já už ani na televizi moc nekoukám, pořád se někdo někam cpe. Dřív to bylo takové klidnější, také se lidi neměli rádi, ale... Všude bylo něco dobré, něco špatné. I tady to bylo všelijaké, přesto jsme drželi my mladí pohromadě. Brigády byly každou druhou sobotu. Když jsme něco ve vesnici chtěli mít, tak se to udělalo bez keců.

Jak u vás probíhala neděle?

Neděle, když neoblíknu kvádro a kravatu, tak to není neděle. Šest dní v týdnu se makalo a v neděli se pěkně obléklo a ráno se šlo do kostela. Vždy jsem šel nahoru na kruchtu. S varhaníkem Frantou Štanclem z Makova jsme byli velký kamarádi. Zvuk varhan byl nádherný.

Pravidelně mše v Řikovicích nebyly, chodilo se do Morašic. Tady jen pouť, posvícení a májové. Farář sem jezdil z Litomyšle. Taky si pamatuji, že jsme honili chrousty v kapličky na kůru.

Když byly naše děti malé, tak jsme chodili na vycházky, na houby pravidelně do Kabátu. Pak jsme se zastavili ve Višňárech v hospodě na pivo a limonádu. Babička si šla mezitím dát nechat něco ušít ke švadleně, protože v Řikovicích žádná nebyla.

Dříve se hospodařilo takřka v každé rodině. Jak velké hospodářství jste měli?

Dříve byla kráva skoro v každém baráku. My jsme toho měli doma hodně - jedna kráva, bůk, prase, slepice, husy, prostě všechno možný. Furt se sušilo, jezdilo na krmení. Když jsem byl malý kluk, tak jsem s tatínkem sekal všechno ručně. Až později jsem si sám s Jarkem sestrojil traktůrek na krmení, ještě ho máme. Motor z kejvačky, copak tenkrát, vždy se muselo dělat z toho, co se sehnalo. Dřív to všude kolem bylo všechno pěkně vysekané, dnes je to zarostlé.

Co máte nejraději k obědu?

Polévku. Polévka musí být. A nejmíve u nás byl zajíc upečený s bůčkem a se zelím. Snědl jsem většinou 6-8 knedlíků. Když byly hony, tak neexistovalo, aby nebyl zajíc nebo bažant k obědu. Hon, co hon zajíc na smetaně.

Bydlíte u řeky, to má své kouzlo. Poslední roky je ale vody málo a v potoce taky moc neteče. Jak to bylo s vodou dřív?

Voda byla vždycky a tekla Řikovicemi. Nepamatuji, že by řeka netekla. To až teď poslední roky někdy vysychá. Někde výš byl další pramen, pod Marečkem, tam byla také studně, ale ta neměla vodu pořádk. Hlavní pramen byl v té klenuté studni - pramen Lukače, tam byl silný pramen.

Co se Vám tady v Řikovicích nejvíce líbí?

Je tady klid, dříve byla všude práce. Někdy je to protivný, že mě někdo pozdraví a já ho ani nepoznám. Byl bych rád, kdyby kdokoliv, kdo půjde kolem, přišel za mnou a tady na lavičce se posadil a popovídal si. Každého vítám. „Klíd'o píd'o.“

Na co nejraději vzpomínáte?

Na všechno. Na dobrý i na špatný. To špatný většinou zapomenete. Když se ukážou nějaké fotky, tak se člověk upomene. Život byl všelijaký, ale taky hezký. Musíte se zase někdy stavít, až něco najdu, tak vám zase něco řeknu a ukážu.

Děkujeme za příjemný rozhovor.

CO NÁS ČEKÁ?

ČTEME Z KRONIKY MORAŠICE

• Roku 1854 se z čista jasna objevilo ohromné množství myší neznámého tvaru, které dostaly se po žních i do stodol, avšak o Vánocích s příchodem sněhu tak nenadále, jak přišly, vymizely. Objevily se na rozloze 2 míle veliké. Byly o něco menší, než krysy, trup měly podlouhlý, barvy špinavě hnědé, hlavu velikou, oči vybulené, uši velké, tvaru netopýřího, nohy krátké na způsob lopat, hrabaly všemi čtyřmi, ocas krátký. Žily a zásoby dělaly na způsob křečků.

• Roku 1857 p. Bohdan Richter založil v Morašicích odbočku vídeňského spolku proti trýznění zvířat. Byl to asi první spolek na našem venkově, který měl až 50 údů. Na valných hromadách jeho projednáváno bylo i hospodářství, ale účast bývala nejvýše 6 členů.

• Časem jeví se v obci nedostatek vody, tak v roce 1875 dojíždělo se celou zimu do Tržku pro vodu. Když v roce 1881 počal se nedostatek takový, opět jevíti, učiněn pokus za vedení Josefa Abrháma, mlynáře z Malých Sedlišť, Josefa Soukupa starosty místní obce (čp. 59) a Jos. Slávíka (čp. 47), vyhledati pramen u líp, kdež po dobu 1 měsíce pilně bylo v kopání a trhání skály prachem zaměstnáno průměrně 15 lidí denně – leč voda nevystoupila, až v deštivém roce 1882 země úplně vodou se nasýtila.

• 7. 9. 1884 byla v Doubravě (název lesa u Morašic) odbývaná valná hromada hospodářského spolku, při které bylo 125 čeledínů a děveček za věrné služby odměněno penězi a diplomy. Obec naše okrášlila stavení praporky a poskytla podpory své k úpravě sedadel v Doubravě i místa pro koně hostů. Celkem se sešlo 1 000 lidí. Pisatel měl příležitost pojednati o vzdělání se stanoviska vychovatelsko-hospodářského při této valné hromadě; i byl tak třetím, kteří v hospodářském spolku měli delší pojednání. Prvů byl p. Václav Soukup (čp. 7), který v Litomyšli řečnil, druhý p. František Dostál, který ve Střelnici o kořalečném moru výborně pojednal a pisatel o otázce; je-li i dělníku vzdělání potřebí.

PŘIPRAVUJEME:

15. 10.	Retro módní přehlídka MORAŠICE
19. 10.	Školení „První pomoc“ ŘIKOVICE
28. 10.	Lampionový průvod ŘIKOVICE
30. 10.	Školení „První pomoc“ MORAŠICE
3. 11.	Lampionový průvod MORAŠICE
12. 11.	Koncert v kostele MORAŠICE
25. 11.	Koncert Hudba pomáhá MORAŠICE
2. 12.	Rozsvěcení vánočního stromu ŘIKOVICE
3. 12.	Rozsvěcení vánočního stromu MORAŠICE

Všechny akce BUDOU UPŘESNĚNY na plakátcích

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

- 65 Olga Voženílková
Věra Kalibánová
- 70 Jaroslava Kršková
- 80 Karel Telecký
František Kuře
- 85 Ludmila Dočkalová
Marie Famfulíková
- 90 Jaroslav Tašner

Všem blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví.

